

Siddeburen, 13 juli 2022

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit

▪ Henk Staghouwer

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

▪ Rob Jetten

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Onderwerp: subsidiebeleid voor kleinschalige waterstofproductie in de agrosector

Geachte bewindslieden,

Het kabinet heeft een duidelijke visie voor ogen als het gaat om de rol van waterstof in de energietransitie. Deze visie is helder verwoord in een brief van de minister van Economische zaken van oktober 2020 aan de Tweede Kamer: 'Voor een duurzaam energiesysteem is CO₂-vrije waterstof een noodzakelijke schakel.'

Verderop in dezelfde brief staat: 'de agrosector biedt kansen voor zowel de opwek als het gebruik van waterstof. In samenwerking met de regionale overheden zal de komende jaren worden ingezet op kleinschalige pilots en demo's.'

De landbouw is volgens cijfers van het CBS in Nederland de grootste producent van duurzame energie. Uw aandacht voor de agrarische sector in het kader van de energietransitie is daarom zeker terecht. Het potentieel is bovendien nog enorm. Er zijn talrijke agrarisch ondernemers die met duurzame energie willen starten of de productie willen vergroten.

Er staat echter een flinke rem op de groei van de productie van duurzame energie in de landbouw. Het probleem is netwerkcongestie; de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk op het platteland is beperkend. Congestieproblemen zullen volgens deskundigen nog verder toenemen en nog tientallen jaren duren waardoor de groei van de opwek van duurzame energie verder zal stagneren.

Deskundigen zijn het er ook over eens dat de omzetting van elektriciteit in waterstof een uitstekende manier is om de duurzaam opgewekte energie op te slaan. De duurzame energie kan in de vorm van waterstof deels op het boerenbedrijf worden gebruikt, bijvoorbeeld als vervanger van diesel waarmee tractoren en andere machines kunnen worden aangedreven. Bij dit eigen gebruik gaat er geen energie verloren. De waterstof die niet op de boerderij gebruikt wordt, kan via pijpleidingen of tubetrailers worden afgezet buiten het elektriciteitsnetwerk om. Deze tijdelijke opslag zal belangrijk zijn om de Regionale Energie Strategieën (RES) te laten slagen.

Het opwekken en toepassen van waterstof op agrarische bedrijven maakt de weg vrij voor een flinke groei van de productie van duurzame energie in deze sector. Echter, de techniek staat nog in de kinderschoenen. Subsidie-instrumenten zijn in deze fase essentieel om de kleinschalige productie van waterstof op agrarisch bedrijven op gang te helpen.

In de agrarische sector zijn diverse initiatiefnemers die pilots met waterstof willen starten, waaronder melkveebedrijf Eelshuis/Waterstofboeren in het Groningse Siddeburen – initiatiefnemer van deze brief. Echter, bij de financiering lopen we tegen het probleem aan dat er geen subsidiemiddelen zijn voor kleinschalige electrolyzers (<0,5 MW) die geschikt zouden zijn voor agrarische bedrijven. De subsidies zijn alleen geschikt voor grootschalige electrolyzers voor de industrie. Dit probleem wordt ook onderkend in verschillende ambtelijke stukken door LNV (RVO) en EZK.

Gezien het enthousiasme in de agrarische sector om duurzame energie op te wekken, de stijgende energieprijzen door geopolitieke ontwikkelingen en de beperkingen door congestie is de productie van waterstof op het agrarisch bedrijf van groot belang. Nu is het moment om ook een passend subsidiebeleid te laten ontwerpen dat dergelijke kleinschalige waterstofproductie stimuleert.

Niet alleen agrariërs maar de gehele keten van toeleverende tot en met de verwerkende industrie hebben er belang bij dat agrariërs bijdragen aan de energietransitie met waterstof. Dit geldt voor netwerkbeheerders, die kampen met het netwerkprobleem. Overheden als provincies zien graag dat de landbouw wordt ingezet om bij te dragen aan de energietransitie. De zuivelindustrie stimuleert de verduurzaming van de keten en staat pal achter de agrariërs die hun bedrijven verduurzamen. De toeleverende industrie, bijvoorbeeld in de vorm van veevoederbedrijven, heeft belang bij klanten met financieel goed draaiende bedrijven, een duurzame bedrijfsvoering en een gezonde keten. Banken hebben ook baat bij een groene en financieel sterke sector.

De tijd dringt. De gewenste bijdrage van de landbouw aan de energietransitie dreigt momentum te verliezen. We streven naar de uitrol van effectieve en rendabele waterstofsysteem die geschikt zijn voor boerenbedrijven. Dan ontstaat er ruimte voor verdere groei van de productie van duurzame energie in de agrarische sector.

De ondertekenaars van deze brief vragen daarom aan u om beleidsmaatregelen te ontwikkelen zodat initiatieven in de landbouw op het gebied van waterstof gesubsidieerd worden. Daarnaast is het ook van belang om het decentraal bevoegde gezag van voldoende informatie te voorzien om een soepele vergunningverlening mogelijk te maken. Dit is ook conform de aangenomen motie van vorig najaar waarin verzocht wordt om een expertisecentrum voor decentrale overheden in te richten ([Motie Van der Plas](#)). Zodoende behoudt de landbouw haar positie als belangrijkste producent van duurzame energie in Nederland. Wij rekenen erop dat u agrarisch ondernemers op korte termijn in staat stelt om aan de slag te kunnen met pilots en demonstratieprojecten.

Met vriendelijke groeten,

Ondertekend door de volgende agrariërs

Anthea Rietema, mede-eigenaar D.P.J en T.G. van Os

Jacob Jan Dogterom, eigenaar Dogterom vof en Dogterom Flowerbulbs

Jan Borgman, eigenaar melkveebedrijf 't Spieker

Jan Pieter van Tilburg, Zandhoeve Holstein

Marjolein van Tilburg-Feiken, mede-eigenaar melkveebedrijf Eelshuis

Pieter van den Hoek, vof PW en AP van den Hoek

Wouter Beukeboom, eigenaar melkveebedrijf Beukehof

Ondersteund door

Edwin Michiels, portefeuillehouder Natuur, Klimaat & Energie LTO Nederland

Hester Maij, Global Corporate Director Public Affairs & Farm Sustainability FrieslandCampina

Marcel Vroom, mede-oprichter H2arvester

Pierre Berntsen, Directeur Agrarische Bedrijven ABN Amro

Rob Jacobs, eigenaar L'orèl Energieadvies

Ruud Buscher, projectleider WaterstofWijk Wagenborgen

Stefan Holthausen, directeur Holthausen Gassen

William van Niekerk, voorzitter NWBA